

TUTKIMUSDATAN KUVAILU

Kuvailun tiedotuspäivä

27.9.2017

Tieteenala-asiantuntija, FT

Katja Fält

TIETOARKISTO

Sisältö

1

“Reilu” tutkimusdata
(FAIR-periaatteet) ja
kuvailu

2

Tutkimusdatan
kuvailun pääpiirteet

3

Tutkimusdatan kuvailu
Tietoarkistossa

Tutkimusdatan kuvailu

- § Kuvaileva tieto on kontekstietoa, joka auttaa
 - Ymmärtämään aineistoa
 - Löytämään aineiston
 - Käyttämään aineistoa oikein
- § Kuvaileva tieto mahdollistaa aineiston
 - Pitkäaikaisen käytettävyyden ja säilyvyyden
 - Luotettavuuden
 - Jatkokäytön

TIETOARKISTO
FINNISH SOCIAL SCIENCE
DATA ARCHIVE

FAIR

FAIR tiivistettynä

- Neljä periaatetta: tutkimusdatan on oltava
 - Findable *löydettävissä*
 - Accessible *saavutettavissa*
 - Interoperable *yhteentoimivaa*
 - Re-usable *uudelleen/jatkokäytettävää*
- Määrittelee ominaisuuksia, joita datalla, metadatatalla, työkaluilla, sanastoilla ja infrastruktuureilla tulisi olla
- Näkökulma on IT-keskeinen – datan ja metadatan tulee olla koneellisesti käsiteltävää ja ymmärrettävää

F: Findable - löydettävyys

- F1. (meta)datalla on maailmanlaajuisesti yksilöllinen pysyvä tunniste
- F2. data on kuvailtu rikkaalla metadatatalla (vrt. R1)
- F3. metadata sisältää datan pysyvän tunnisteeseen
- F4. (meta)data on rekisteröity tai indeksoitu johonkin sellaiseen palveluun, joka mahdollistaa haut

A: Accessible - saavutettavuus

- A1. (meta)datan voi hakea tunnisteiden perusteella käyttäen standardisoitua yhteyskäytäntöä
 - A1.1 yhteyskäytäntö on avoin, maksuton ja universaali
 - A1.2 yhteyskäytäntö mahdollistaa tarvittaessa käyttäjän tunnistamisen ja valtuutuksen
- A2. metadata on aina löydettävissä (vaikka data ei enää olisikaan)

I: Interoperable - yhteentoimivuus

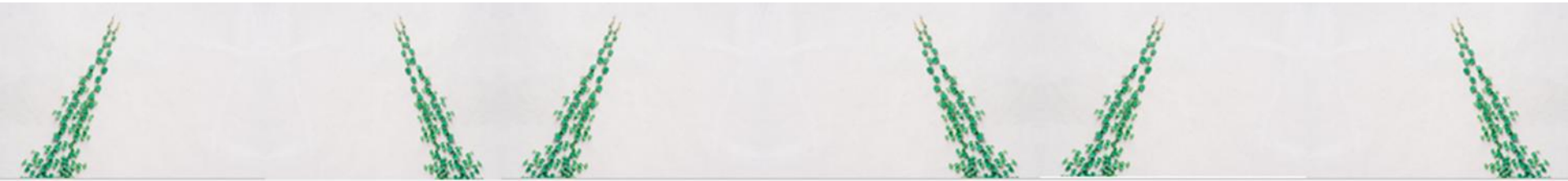
- I1. (meta)datassa käytetään formaaleja, saatavilla olevia, yhteisiä ja yleisiä kieliä
- I2. (meta)datassa käytetään FAIR-periaatteen mukaisia sanastoja
- I3. (meta)data sisältää kvalifioituja viittauksia muihin (meta)datoihin

R: Re-usable - uudelleenkäytettävyys

- R1. meta(data) on kuvailtu kattavasti, tarkasti ja asianmukaisesti
 - R1.1. (meta)dataan käyttöehdot ovat selkeät ja saatavilla
 - R1.2. (meta)data sisältää provenienssitiedot
 - R1.3. (meta)data on alakohtaisten standardien mukaista

TIETOARKISTO
FINNISH SOCIAL SCIENCE
DATA ARCHIVE

TUTKIMUSDATAN KUVAILUN PÄÄPIIRTEET

Tutkimusaineiston kuvailu

- Aineistojen jatkokäyttö ja arkistointi on mahdollista vain, jos aineistot on dokumentoitu riittävän tarkasti
- Tutkija tuottaa kuvailun osana tutkimusprosessia
- On osa menestyksestä aineistohallintaa
- Järkevintä tuottaa tutkimuksen teon aikana, ei sen jälkeen

"Laadukas metatieto on tutkimusaineiston käyntikortti, jonka tutkija voi antaa tutkimusaineistostaan siitä kiinnostuneille."

-<http://avointiede.fi/metatiedoista>-

Kuvailu käytännössä

- Kuvailussa kirjataan aineiston perustiedot:
 - miten aineisto on luotu, mitä tarkoitusta varten
 - mikä on aineiston sisältö ja rakenne
- Kuvailussa keskitytään nimenomaan itse aineiston kuvailuun, ei siitä tehtyjen johtopäätösten tai julkaisujen kuvailuun
- ATT:n kuvailutyökalu tutkijoiden käyttöön (TAJUA-projekti)
 - <https://www.kiwi.fi/display/AVTT/TAJUA-projekti>

Aineistokokonaisuuden kuvailu

Oleennaisia tietoja:

- § Alkuperäinen käyttötarkoitus
- § Aineiston nimi, tekijät, luovuttajat
- § Aineistonkeruun ajankohta
- § Mitä aineistoa on kerätty ja miten
- § Aineiston määrä, tiedostojen kuvailu
- § Aineiston muokkaus (litteraattien tarkkuus, anonymisointi, aineisto-osien tai muuttujien poisto, tms.)
- § Tuotetut julkaisut
- § Mukana toimitettavat asiakirjat

Aineistoyksikön kuvailu

Määrällisessä aineistossa yksittäisten muuttujien kuvailu

- Nimi ja selite
- Kysymysteksti (esiteksti, jälkiteksti ja varsinainen kysymysteksti) tai muuttujaa selittävä teksti
- Haastattelijan ohjeet
- Arvot ja arvojen selitteet
- Muuttujaryhmät

Laadullisessa aineistossa yksittäisen aineistoyksikön kuvaus

- Haastattelu: haastateltavan nimi ja taustatiedot, aika, paikka, kontekstitiedot)
- Lehtiartikkeli: lehden nimi, päivämäärä, jutun sijainti lehdessä, kirjoittaja, aihe
- Kuva: tekijä, paikka, aika, sisältö, tekijänoikeus

TIETOARKISTO
FINNISH SOCIAL SCIENCE
DATA ARCHIVE

TIETOARKISTON KUVAILUPROSESSI

Aineiston kuvailu Tietoarkistossa 1/3

- Tutkijan tuottaman kuvailutiedon perusteella Tietoarkistossa kuvaillaan aineistot kansainvälisen DDI-formaatin mukaisesti
 - DDI:n mukaiset, XML-kielellä tehdyt rakenteiset aineistokuvaukset mahdollistavat tehokkaat, kohdenneet haut ja hyvät hakutulokset
- Pohjana tutkijan täyttämä aineistonkuvailulomake
 - http://www.fsd.uta.fi/fi/lomakkeet/Aineistonkuvaus_kvali.pdf
 - <http://www.fsd.uta.fi/fi/lomakkeet/Aineistonkuvaus.pdf>
- Aineistohallinnan käsikirja ohjeistaa tutkijaa dokumentoimaan aineistot tutkimusprojektin aikana
 - <http://www.fsd.uta.fi/aineistohallinta/fi/>

Aineiston kuvailu Tietoarkistossa 2/3

Jokaisesta aineistosta kuvaillaan mahdollisimman tarkasti mm.

- tutkimuksen tekijä(t)
- tutkimuksen aihepiiri ja sisältö
- aineiston valinta tai otantamenetelmä
- aineistonkeruu
- havaintoyksikkö/aineistoyksikkö
- käyttöehdot
- tiedostojen formaatti/formaatit
- kvantitatiivisten aineistojen muuttujat, muuttujien määrä sekä kyselylomakkeen kysymystekstit
- kvalitatiivisten aineistojen keskeiset dokumentit (haastattelukysymykset, kirjoituskehoitus tms.)

Aineiston kuvailu Tietoarkistossa 3/3

- Aineistot kuvaillaan suomeksi ja englanniksi
- Kuvailut saatavilla aineistoluettelo Ailassa, pdf-muotoisena sekä XML-tiedostona
- Kuvauksiin sisältyy aineiston malliviite, jonka tutkija voi kopioida lähdeluetteloon

FSD3103 Pelaamisen sosiaalisuus verkkoroolipelissä World of Warcraft 2013-2014

Yhteenveto Koko kuvailu Muuttajat Julkaisut Lataa aineisto

Aineiston nimi

Pelaamisen sosiaalisuus verkkoroolipelissä World of Warcraft 2013-2014

Aineistonnumero

FSD3103

Pysyvä tunniste

urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3103

Aineiston laatu

Kvantitatiivinen aineisto

Tekijät

- Laaksamo, Ossi-Matti (Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta)
- Linnakangas, Ritva (Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta)
- Silén, Marianne (Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta)

Sisällön kuvaus

Tutkimuksessa tutkittiin World of Warcraft-kiltapelaajien ajankäyttöä sekä peli-yhteisön sosiaalista ulottuvuutta. Tutkimus tehtiin osana pro gradu-tutkielmaa.

Aluksi vastaajilta kysyttiin ajankäytöstä ja heidän tuli arvioida tuntimäärää, jonka he käyttävät aikaansa verkkoyhteisöissä pelattaviin peleihin. Lisäksi kysyttiin, kuinka monena päivänä vastaajat pelaavat viikossa sekä kuinka kauan he ovat pelanneet verkkoroolipelejä ja olleet jäsenenä pelikiloissa.

Lisäksi kysyttiin tärkeimpiä syitä verkkoroolipelin pelaamiselle sekä vastaajan näkemystä muiden pelaajien syistä. Verkkoroolipelin sosiaalisuuden luonnetta selvitettiin pyytämällä vastaajia arvioimaan asteikolla verkkoroolipeli-yhteisön sosiaalisuutta ja vertaamaan sitä yhteisöihin, jotka eivät ole pelitodellisuudessa (esim. Pelitodellisuudessa pelaajat ovat omia itsejään avattariensa takana).

Lopuksi vastaajia pyydettiin vertailemaan ryhmäpelaamista yksinpelaamiseen sekä pohtimaan pelaamista osana omaa elämäntyyliä ja yhteiskuntaa (esim. Pelitodellisuus on aineeton, mutta todellinen osa yhteiskuntaa).

Taustamuuttujina ovat ikä ja sukupuoli.

Asiasanat

ajankäyttö; elämäntapa; ihmissuhteet; sosiaaliset verkostot; tietokonepelit; verkkojuttelu; verkkopelit; verkkoyhteisöt; videopelit; yhteisöllisyys

Tieteenala/Aihealue

- yhteiskuntatieteet (OKM:n tieteenalaluokitus)
- tietotekniikka (CESSDAn luokitus)
- ajankäyttö (CESSDAn luokitus)

Sarja

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Jakelija

Yhteiskuntatieteellinen tietokirasto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Lataa aineisto täältä

Muunkieliset kuvailuversiot

- englanninkielinen

Aineistoon liittyvät tiedostot

- Koodikirja (PDF-tiedosto, suomenkielinen)
- Kyselylomake (PDF-tiedosto, suomenkielinen)

Keraajat

- Laaksamo, Ossi-Matti (Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta)

Ajallinen kattavuus

2013

Aineistonkeruun ajankohta

2013-10 – 2013-11

Maa

Suomi

Kohdealue

Suomi

Havaintoyksikkötyyppi

Henkilö

Perusjoukko/otos

Vähintään 18-vuotias suomalainen World of Warcraft-peliä pelikillassa pelaava henkilö

Tutkimuksen aikaluottuvuus

Poikkileikkaisaineisto

Otantamenetelmä

Ei-todennäköisyysotanta: osallistuja-avusteinen poiminta

Pääosin sattumanvaraisesti hakukoneella löydettyjä suomalaisia pelikiloja (4 kpl), joiden kiltamestari tai muu jäsen välitti kyselyn ja kyselyn saatteen muiden kiltalaisten tietoon.

Keruumenetelmä

Itsetätettävä lomake: verkkolomake

Keruuväline tai -ohje

Strukturoitu lomake

Datatiedostojen kieli

Aineistopaketti voi sisältää samoja tiedostoja eri kielisinä.

Aineiston datatiedostot ovat saatavilla suomeksi.

Tietoarkisto kääntää kvantitatiivisia datatiedostoja englanniksi. Kvalitatiiviset aineistot ovat saatavilla alkuperäiskielellä. Niitä ei käännetä. Lisätietoja käännöspynnön jättämisestä.

Havaintojen ja muuttujien lukumäärä

56 muuttujaa ja 98 havaintoa.

Datan versio

1.0

Aineiston käytössä huomioitavaa

Aineisto ei sisällä kyselyssä alunperin olleita avovastauksia.

Viittausvaatimus


```

▼ <codeBook xml:lang="fi">
  ▼ <docDscr>
    ▼ <citation>
      ▼ <titlStmnt>
        ▼ <titl>
          DOI-kuvailu: Pelaamisen sosiaalisuus verkkorooolipelissä World of Warcraft 2013-2014
        </titl>
        ▼ <parTitl xml:lang="en">
          DOI description: Social Dimension of the Online Role-Playing Game World of Warcraft 2013-2014
        </parTitl>
        <IDNo agency="FSD">3103</IDNo>
      </titlStmnt>
      ▼ <prodStmnt>
        <producer abbr="FSD">Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto</producer>
        <copyright>Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto</copyright>
        <prodDate date="2017-08-17"/>
        <prodPlac>Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto</prodPlac>
      </prodStmnt>
      ▼ <biblCit format="MRDF">
        Pelaamisen sosiaalisuus verkkorooolipelissä World of Warcraft 2013-2014 [koodikirja]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2017.
      </biblCit>
      <holdings location="Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto FSD" URI="http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3103"/>
    </citation>
    ▼ <notes xml:lang="fi">
      FSD:n aineistokuvailut (FSD metadata records), jonka tekijä on Suomen yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (Finnish Social Science Data Archive), on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen (CC BY 4.0) -lisenssillä.
    </notes>
    ▼ <notes xml:lang="en">
      FSD:n aineistokuvailut (FSD metadata records) by Suomen yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (Finnish Social Science Data Archive) is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license.
    </notes>
    ▼ <notes xml:lang="sv">
      FSD:n aineistokuvailut (FSD metadata records) av Suomen yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv) är licensierad under en Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell (CC BY 4.0) licens.
    </notes>
  </docDscr>
  ▼ <studyDscr>
    ▼ <citation>
      ▼ <titlStmnt>
        ▼ <titl>
          Pelaamisen sosiaalisuus verkkorooolipelissä World of Warcraft 2013-2014
        </titl>
        ▼ <parTitl xml:lang="en">
          Social Dimension of the Online Role-Playing Game World of Warcraft 2013-2014
        </parTitl>
        <IDNo agency="FSD">3103</IDNo>
        <IDNo agency="Kansalliskirjasto">urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3103</IDNo>
      </titlStmnt>
      ▼ <rspStmnt>
        <AuthEnty affiliation="Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta">Laaksamo, Ossi-Matti</AuthEnty>
        <AuthEnty affiliation="Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta">Linnakangas, Ritva</AuthEnty>
        <AuthEnty affiliation="Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta">Silén, Marianne</AuthEnty>
      </rspStmnt>
      ▼ <prodStmnt>
        ▼ <copyright>
          Tietoaarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.
        </copyright>
      </prodStmnt>
      ▼ <distStmnt>
        <distrbtr abbr="FSD" URI="http://www.fsd.uta.fi/">Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto</distrbtr>
        <depositr affiliation="Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta">Laaksamo, Ossi-Matti</depositr>
        <depDate date="2016-03-17"/>
      </distStmnt>
      ▼ <serStmnt URI="http://www.fsd.uta.fi/fi/aineistot/luettelo/sarjat.html#yks">
        <serName abbr="yks">Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan</serName>
      </serInfo>
    </citation>
  </studyDscr>

```


Tietoarkistoon arkistoitujen aineistojen kuvailutiedot ovat:

Ailassa

([https://services.fsd.ut
a.fi/catalogue/index](https://services.fsd.ut
a.fi/catalogue/index))

Finna-

hakupalvelussa
(<https://www.finna.fi/>)

Etsin-

metadatakatalogissa
(<https://etsin.avointiede.fi/>)

CESSDAn

yhteisluettelossa ([https://
cessda.net/eng/Data-
Catalogue](https://
cessda.net/eng/Data-
Catalogue))

TIETOARKISTO
FINNISH SOCIAL SCIENCE
DATA ARCHIVE

KIITOS!

Ota yhteyttä:

Asiakaspalvelu.fsd (at) uta.fi